

Foto: Ieva Abene, LEFA

- 7 Grāmatas "Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana" autoru kolektīvs, redkolēģija un sveicēji atvēršanas svētkos Saeimā

ZIŅAS

4

ATGRIEŽOTIES PIE PUBLICĒTĀ

5

Normunds Šlitke

Vai ir pieļaujamas *ex parte* sarunas jau izskatītā lietā, un vai tās var "organizēt" ar oficiālu iesniegumu tiesā?

JURIDISKĀ LITERATŪRA

7

Dina Gailīte

Piektais Satversmes komentāru sējums – par likumdošanas procesu

8

Sannija Matule

Kā neitralizēt darvas pilienus Pacientu tiesību likumā

SKAIDROJUMI, VIEDOKĻI

9

Evija Burbecka

Trauksmes celšanas likuma piemērošanas teorētiskie un praktiskie aspekti

15

Mārtiņš Birģelis

Kā sargāsim Tālavas taurētāju? Trauksmes cēlēju aizsardzība Latvijā

21

Linards Birznieks

Personas datu apstrādes aspekti Trauksmes celšanas likuma ietvaros

24

Artis Stucka

Administratīvi teritoriālā reforma jautājumos un atbildēs

AKADĒMISKĀ DZĪVE

23

Vija Kalniņa

Aizstāvēts promocijas darbs apdrošināšanas tiesībās

CITU PIEREDZE

29

Viktoriņa Soņeca

Tiesiskuma apdraudējums

JURIDISKĀ DARBA TIRGUS /

JAUNAIS JURISTS

34

Sabīne Beļska

Piektais Satversmes komentāru sējums – par likumdošanas procesu

11. jūnijā tika svinīgi atvērts jau piektais “Latvijas Vēstneša” apgādā izdoto Satversmes komentāru sējums. Autoru kolektīvs prof. Ringolda Baloža vadībā šoreiz analizējis Satversmes V nodaļu “Likumdošana”, tādēļ likumsakarīgi, ka grāmatas svinīgā atklāšana noritēja Saeimas telpās. Gandrīz 600 lappušu biezais sējums jau nopērkams “Latvijas Vēstneša” Klientu centrā, bet interesenti, kas dzīvo ārpus Rīgas, grāmatu var pasūtīt arī ar piegādi.

“Mēs varam lepoties ne tikai ar vienu no vecākajām konstitūcijām, kas sekmīgi darbojas 21. gadsimtā, bet arī ar konstitūciju, ko caurauž dziļas parlamentārisma un demokrātijas idejas. Satversme ir mūsu valsts spēks, vērtību mērs un turpinātība,” – šādi Satversmes komentāru jaunāko sējumu, kas veltīts likumdošanas procesam, svinīgi atklāja Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece. Lakoniskajai Satversmei tomēr ir nepieciešami plašāki komentāri, lai no mūsdienu viedokļa padziļinātu vēsturiskā teksta izpratni, kā arī pielietojumu. Konstitucionālajā praksē ne tik liela nozīme ir Satversmes “burtam”, cik pareizai interpretācijai, kas atbilst Satversmes garam. Tādēļ komentāriem ir tik būtiska nozīme.

Jaunievlētais Valsts prezidents Egils Levits atzina, ka Satversmes komentāri ir ieejas durvis Satversmes būtībā. Līdzšinējie komentāri pagaidām ir augstākā virsotne Satversmes interpretācijā, tomēr noteikti būs vēl citas jaunas virsotnes, kas tiks sasniegtas, balstoties uz šiem komentāriem. Satversmes tiesas priekšsēdētāja prof. Ineta Ziemeles uzsvēra, ka demokrātiskas valsts pamatvērtība ir brīvs cilvēks. Tieši brīva cilvēka iniciatīva un idejas ir motors, kas darbinā demokrātisku valsti. Likumdošanas procesa uzdevums ir izvērtēt, kādas idejas savai valstij sniedz brīvs cilvēks. Likumdevēja uzdevums ir, no vienas puses, uztvert šīs idejas un ietvert tās normatīvā “rāmī”, bet, no otras puses, visu laiku vērtēt, vai valstī pastāvošais normatīvais regulējums ļauj ikvienam cilvēkam īstenot savu brīvību. Tādēļ likumdošanas procesam demokrātiskā valstī ir tik liela nozīme. Satversmes komentāru izstrādes zinātniskais vadītājs prof. Ringolds Balodis atzina, ka ar komentāru sējumu nav iespējams tieši ietekmēt likumdošanas procesa kvalitāti valstī, jo tā ir tikai paša likumdevēja atbildība. Tomēr komentāru autori ir centušies šo procesu aplūkot no valststiesību skatpunkta, un tādējādi sējumu var droši saukt par labas likumdošanas mācību grāmatu.

Grāmatas “Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana” autoru kolektīvu veido 38 zinātnieki un eksperti, galvenokārt Latvijas Universitātes mācībspēki, praktiķi no Saeimas, Satversmes tiesas, Valsts prezidenta kancelejas un Tieslietu ministrijas. Darbs pie šī konkrētā sējuma ildzis aptuveni trīs gadus. Līdzās prof. R. Balodim šī sējuma redkolēģiju veido arī LU prof. Kaspars Balodis, LU lektors Gaidis Bērziņš, Biznesa augstskolas Turība prof. Aivars Endziņš, Satversmes tiesas tiesnesis Gunārs Kusiņš, Saeimas Juridiskā dienesta vadītāja Dina Meistere, Satversmes tiesas priekšsēdētājas vietniece prof. Sanita Osipova, Latvijas Universitātes prof. Kalvis Torgāns.

Grāmatu veido sistemātiski Satversmes V nodaļas “Likumdošana” (64.–80. pants) komentāri, to autori ir: Ringolds Balodis, Jautrīte Briede, Artūrs Caics, Edvīns Danovskis, Laila Jurcēna, Annija Kārklīņa, Aleksandrs Kuzņecovs, Jānis Lazdiņš, Māris Lejnieks, Egils Levits, Laila Medina, Inese Nikuļceva, Dita Plepa, Jānis Pleps, Anita Rodiņa, Alla Spale, Ilze Tralmaka un Ineta Ziemele.

Sējumā ir arī nodaļa, kurā lasāmi vairāki analītiski raksti par likumdošanas procesa kvalitātes un norises uzlabošanas iespējām kopumā, šo publikāciju autori – Edvīns Danovskis, Jānis Pleps, Inese Grumolte-Lerhe, Dace Šulmane, Kristīne Jaunzeme, Aleksandrs Kuzņecovs, Ineta Ziemele, Valts Kalniņš un Anda Smiltēna.

Grāmatu noslēdz J. Plepa vadībā tapis jauno tiesībzinātnieku pētījums par likumdošanas procesa pēdējo, bet ne mazsvarīgo posmu – oficiālo publikāciju. Demokrātiskā, tiesiskā valstī nevar būt spēkā tiesību akts, kas nav pieejams tā adresātiem. Tādēļ tūlīt pēc valsts dibināšanas 1918. gada nogalē tika izveidots oficiāls “Pagaidu Valdības Vēstnesis”, bet mūsdienās pastāv oficiālais izdevums “Latvijas Vēstnesis” un normatīvo aktu datubāze *likumi.lv*. Latvijas Republikas oficiālā izdevuma vēstures un mūsdienu funkciju pētījums tika iecerēts, sagaidot oficiālā izdevēja simtgadi, un likumsakarīgi, ka tas ir publiskots vienkopus ar likumdošanas procesa komentāriem.

Jātgādina, ka darbs pie Satversmes zinātniskajiem komentāriem aizsākās jau vairāk nekā pirms desmit gadiem, bet pirmais komentāru sējums, kas aplūkoja VIII nodaļu “Cilvēka pamattiesības”, iznāca 2011. gadā. Šobrīd jau uzsākta arī vēl pēdējās atlikušās II nodaļas “Saeima” komentāru izstrāde. Kad iznāks šis sestais sējums, lielais darbs pie pirmajiem zinātniskajiem, sistemātiskajiem Latvijas konstitūcijas komentāriem būs noslēdzies.

Gan jauno, gan četrus līdz šim izdotos Satversmes komentāru sējumus visizdevīgāk var iegādāties VSIA “Latvijas Vēstnesis” Klientu centrā Rīgā, Bruņinieku ielā 53, vai pasūtīt internetā (uzņēmuma mājaslapas www.lv.lv sadaļā “Grāmatas”).

Satversmes komentāru jaunākais sējums “Likumdošana” pie izdevēja maksā 49 eiro, nopērkams arī sējums “Cilvēka pamattiesības” (80,30 eiro), sējums “Tiesa un Valsts kontrole” (47,81 eiro), sējums “Ievads. I nodaļa. Vispārējie noteikumi” (58,10 eiro), sējums “Valsts prezidents un Ministru kabinets” (99 eiro).

Dina Gailīte